

Medisch afval een biologische tijdbom in Suriname

Aan de Satnawatieweg (Commissaris Weytinghweg, tussen Leiding 10 A en 10) wordt al sinds 2012 op een onverantwoorde wijze medisch afval opgeslagen en verbrand. Ondanks het feit dat de Surinaamse autoriteiten zich ervan bewust zijn dat deze wijze van omgaan met medisch afval onverantwoord is, schijnt men geen gepast antwoord te willen of te kunnen vinden. Het is daarom goed om iet wat in de historie te duiken om de ernst van dit probleem te benadrukken.

Historie

2003: Er was toen al veel onduidelijkheid over wat ziekenhuizen, met name het Academisch Ziekenhuis Paramaribo, AZP, met hun laagradioactief afval deden. Verwerking van medisch afval was een zorgwekkend probleem in Suriname. Het verbranden van medicamenten gebeurde gewoon in de open lucht op de oude crematieplaats bij Weg naar Zee.

Februari 2011: Medisch afval in Suriname zou voortaan op een verantwoorde en milieuvriendelijke manier worden verwerkt. Daartoe hadden het afvalverwerkingsbedrijf ReComSur (Recycling Company Suriname) en het ministerie van Volksgezondheid een samenwerkingscontract ondertekend.

Volgens het contract moest ReComSur het medische afval ophalen om het vervolgens te vernietigen in een nieuwe verbrandingsoven van haar bedrijfsplant in Saramacca. Het ging om medisch afval van ziekenhuizen, poliklinieken en andere gezondheidscentra. “We moeten medisch afval op een verantwoorde manier verwerken, omdat het ziektekiemen bevat die een gevaar vormen voor de gezondheid van mens”, zie directeur Marthelise Eersel van het ministerie toen.

Binnen twee weken moest ReComSur een masterplan aan het ministerie presenteren waarin stond beschreven hoe het verwerkingsproces zou verlopen. Het ging om het ophalen van het afval, het verbrandingsproces, de juiste locatie en verschillende inputs.

Directeur Bergraaf legde uit dat ReComSur het initiatief heeft genomen naar aanleiding van een rapport van de PAHO (Pan American Health Organisation). Daarin werd aangegeven dat het triest is gesteld met de verwerking van medisch afval in Suriname. Volgens dat rapport komt dagelijks ruim 1500 kilogram medisch afval terecht op vuilstortplaatsen waar het wordt vermengd met ander huisvuil en uiteindelijk in het milieu achterblijft. ReComSur had het ministerie daarom aangeschreven om dit probleem op te lossen.

Juli 2012: De regering leende US 5 miljoen dollar bij de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank voor de uitvoering van het hervormingsprogramma voor Volksgezondheid. Een deel van het geld was bestemd voor preventieve en primaire gezondheidszorg. Uit deze pot werd het verwerken van medisch afval betaald. Nadat uit een onderzoek van de Pan Amerikaanse Gezondheidsorganisatie bleek hoe slecht het gesteld was met de verwerking van medisch afval in Suriname, heeft het land een verbrandingsoven gehad. De oven is betaald met fondsen uit de U.S.

Verwerking van medisch afval moet eigenlijk gecentraliseerd worden, stelde mevrouw Eersel toen, "en het zou volgens ISO-normen moeten gebeuren." Ze wees erop dat in het beleid van het ministerie bescherming van het milieu is opgenomen, dus moet er verantwoord worden omgegaan met het medisch afval dat de ziekenhuizen en poliklinieken 'produceren'. Medisch afval moet niet bij het normaal afval belanden, omdat het besmettingsmateriaal kan hebben. Het is daarom noodzakelijk dat het op een adequate manier wordt afgevoerd en verbrand, waarbij alle bacteriën en schimmels mee verbranden en worden vernietigd.

November 2012: Tijdens het verbranden van het medisch afval ontwikkelde zich veel rook. De buurtbewoners aan de Satnawatieweg protesteerden hier tegen en de DC van Wanica (heer Jiawan) werd ingeschakeld. Deze heeft toen ergens in oktober, november 2012 de activiteiten van Recomsur stop gezet daar Recomsur geen vergunning van hem had gekregen . Om zaken niet vast te laten lopen heeft de DC met toestemming van de buurtbewoners Recomsur toch nog 6 weken respijt gegeven zodat er geen ophoping van medisch afval zou ontstaan.

Maart 2013: Men kwam tot de ontdekking dat Recomsur na de laatste toestemming gewoon door is gegaan met het ophalen van medisch afval en opgeslagen heeft aan de Satnawatieweg waarbij er toen meer dan 20 ton (20.000 kg) medisch afval daar lag . Het afval werd nog steeds op een OVERANTWOORDE wijze opgeslagen en niet adequaat verpakt in de openlucht.

Juni 2013: Overste Jerry Slijngaard van het Nationaal Coördinatie Centrum voor Rampenbeheersing (NCCR) was bezorgd over het ziekenhuisafval en de petflessen die waren opgeslagen aan de Commissaris Weytinghweg, tussen Leiding 10 A en 10. Slijngaard zei geschrokken te zijn van de situatie. Alle autoriteiten en instanties die hulp konden bieden, werden op de hoogte gesteld. Het bedrijf Recomsur moest onmiddellijk stoppen met het ophalen van afval. "Wij zullen kijken hoe de ergste situatie opgelost zal worden. Het gaat om medisch en farmaceutisch afval, dat ruim zes maanden daar opgeslagen ligt", deelde Slijngaard mee.

Op 19 juni 2013 werd met alle bovengenoemden instanties een vergadering gehouden en toen bleek dat er nog niets in place was. Er was alleen een advies van de PAHO om het medisch afval op de bestaande plek te verbranden waarmee de buurt bewoners niet eens mee waren. De PAHO zou maandag 24 juni 2013 met een rapport uitkomen en de buurt bewoners zouden inzage krijgen van het rapport en het stappen plan . Men heeft dat rapport echter nog niet ontvangen.

Toch wilde Volksgezondheid de 20 ton medisch afval aldaar gaan verbranden, geen rekening houden met het besmettingsgevaar . De 20 ton zou pas na twee maanden (augustus 2013) verwerkt zijn werd gecalculeerd.

Medisch afval een potentieel gevaar voor de bevolking

Medisch afval bestaat uit :

- Menselijke anatomische resten en orgaandelen die vrijkomen bij operatieve en obstetrische ingrepen, bij obductie en bij wetenschappelijk onderzoek/onderwijs.
- Proefdieren en delen van proefdieren voor zover niet voor destructie aangeboden.
- Beddingafval, afkomstig van proefdieren voor zover deze zijn besmet met ziektekiemen;

genoemd in groep A en B van de wet bestrijding infectieziekten en op ziekteoorzaken of zijn behandeld met geneesmiddelen.

- Afval van afdelingen/kamers, waar patiënten vanwege hun besmettingsrisico voor ziekenhuismedewerkers geïsoleerd worden verpleegd.
- Grotere hoeveelheden bloed, plasma etc.
- Cytostatica.
- Afval van microbiologische laboratoria, dat bacterieel, viraal of met schimmels besmet is.
- Scherpe voorwerpen, zoals injectienaalden, afgeknipte capillaire, scalpels, kapotte instrumenten, glazen bloedbuizen etc.

Al dit afval kan gevaarlijk en besmettelijk zijn. Het moet goed gemanaged worden om in het algemeen de bevolking, gezondheidswerkers en afvalverwerkers te beschermen.

De WHO schat dat alleen al in het jaar 2000 ten gevolge van gecontamineerde injectienaalden

- 21 miljoen hepatitis B virus infecties (32% van alle nieuwe infecties),
- 2 miljoen hepatitis C virus (HCV) infecties (40% van alle nieuwe infecties)
- Minstens 260.000 HIV infecties (5% van alle nieuwe infecties)

plaatsvonden.

In het jaar 2002 schatte de WHO dat in 22 ontwikkelingslanden de wijze van het vernietiging van medisch afval te wensen overlaat.

Wat nu?

15 November 2013: Een persoonlijk bezoek aan de Satnawatieweg leert ons dat veel van het medisch afval opgeruimd is. Opvallend is dat er nog steeds medisch afval aanwezig is en op geen enkele wijze worden buitenlanders weerhouden eraan te komen. Niemand is te zien en ik kan ongestoord foto's maken. Realiseer u zich dat kwaadwilligen dus medisch afval kunnen meenemen en allerlei zaken meekunnen doen. Wordt onze bevolking dan totaal niet beschermd? Een ander probleem is dat de buurtbewoners ook een ontsmettingsplan was beloofd. Tot heden heeft men nog niets opgemerkt. BOG is na de laatste meeting wel geweest voor ongedierte bestrijding omdat de buurt last had van ratten muizen ,kakkerlakken en ander ongedierten, maar andere activiteiten zijn echter niet geconstateerd.

Duidelijk is dat de Surinaamse autoriteiten gefaald hebben de Surinaamse bevolking te behoeden van een potentieel epidemie. Het ministerie van Volksgezondheid heeft een samenwerkingscontract getekend met een dubieus bedrijf als ReComSur dat duidelijk niet instaat is professioneel werk te verrichten. Beleid, toezicht en verantwoording ontbreken totaal bij de Surinaamse autoriteiten. Het is een triest te constateren dat serieuze maatregelen pas zullen worden genomen als er doden vallen De wijze hoe wij Surinamers denken om te gaan met medisch afval is ongetwijfeld het creëren een tijdbom. **NCCR,NIMOS, Volksgezondheid, OWen V, BOG ken uw verantwoording en bescherm uw volk!**

Ricky W. Stutgard M.Sc.

